

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Knotkové a soudců JUDr. Kateřiny Kodetové a Mgr. Zdeňka Váni ve věci

žalobkyně: **R.B.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Rostislavem Puklem
sídlem Karlova 251, 608 01 Veselí nad Moravou

proti
žalované: **PS & JA INVESTMENT s. r. o.**, IČO 038 04 356
sídlem Vyšehradská 1349/2, 128 00 Praha 2
zastoupená advokátem Mgr. Janem Toscherem
sídlem Pražská 8, 586 01 Jihlava

o zaplacení 22.690 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobkyně proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. září 2024 č. j. 17 C 16/2024-173

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně se ve výroku o nákladech řízení pod bodem II. mění tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud prvního stupně zastavil řízení pro zpětvzetí žaloby (výrok I.), rozhodl o povinnosti žalované zaplatit žalobkyni na nákladech řízení 20.104,40 (výrok II.), rozhodl o vrácení nespotřebované zálohy na náklady důkazu (výrok III.) a žalované uložil povinnosti zaplatit České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 2 soudní poplatek 454 Kč (výrok IV.). O povinnosti žalované zaplatit žalobkyni náklady řízení podle § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř. rozhodl za situace, kdy tyto náklady již byly žalovanou uhrazeny. S poukazem na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 88/09 vyslovil, že právo na náhradu nákladů řízení vzniká až jeho pravomocným přiznáním, proto o nákladech takto rozhodl s tím, že již zaplacená částka na nákladech řízení zůstává žalované k případnému započtení, pokud by ji žalobkyně podle tohoto rozhodnutí vymáhala.
2. Proti tomu usnesení podala žalobkyně včasné odvolání, jímž napadla výrok II. Namítla, že mezi účastníky došlo k mimosoudní dohodě, podle níž žalovaná žalobkyni uhradila žalovanou částku včetně nákladů řízení. Zároveň účastníci shodně soudu navrhli, aby o nákladech řízení bylo rozhodnuto tak, že žádný z nich právo na náhradu nákladů řízení nemá. Soud tedy neměl jediný důvod o náhradě nákladů řízení rozhodovat, neboť žalobkyně takové náklady ani nevyúčtovala. Poukaz soudu prvního stupně na usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 88/09 není případný, neboť ve věci řešené Ústavním soudem se účastníci řízení nedohodli, ale náklady řízení byly hrazeny až na základě pravomocného rozhodnutí soudu, tedy vznikl právní důvod, který následně odpadl. Žalobkyně proto navrhla, aby výrok II. napadeného usnesení byl změněn tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. S ohledem na smírné vyřešení věci také navrhla, aby odvolací soud nepřiznal žádnému účastníkovi právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.
3. Žalovaná se k odvolání žalobkyně nevyjádřila.

Shodu s prvopisem potvrzuje S.K.

4. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání usnesení soudu prvního stupně v napadeném výroku II., jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, postupem dle ustanovení § 212 a §212a o. s. ř., aniž ve věci nařizoval odvolací jednání (§ 214 odst. 2 písm. e/ o. s. ř.), a poté dospěl k závěru, že odvolání je opodstatněné.
5. Z obsahu spisu vyplývá, že došlo k mimosoudnímu vyřešení sporu tak, že žalovaná dobrovolně žalobkyni uhradila jistinu dluhu a náklady řízení, a zároveň se účastníci dohodli, že žalobkyně vezme žalobu zpět s tím, že žádný z účastníků nebude mít právo na náhradu nákladů řízení. Na základě této dohody pak žalobkyně skutečně vzala žalobu zpět a navrhla, aby bylo rozhodnuto o zastavení řízení s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
6. Podle ustanovení § 146 odst. 2 o. s. ř. jestliže některý z účastníků zavini, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).
7. V daném případě je nepochybné, že povinnost k náhradě nákladů řízení stíhá ve smyslu ustanovení § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř. žalovanou, která splnila žalobou uplatněný nárok (uhradila jistinu dluhu) po podání žaloby.
8. O nákladech řízení rozhoduje podle ustanovení § 151 odst. 1 o. s. ř. soud z úřední povinnosti v rozhodnutí, jímž se řízení končí. Podle ustálené soudní praxe nárok na náhradu nákladů řízení má základ v procesním právu a vzniká teprve na základě pravomocného rozhodnutí soudu, které má v tomto směru konstitutivní povahu. Uvedený výklad nelze přijímat zcela dogmaticky, neboť v materiálním právním státě nejde pouze o formalistické dodržování práva, ale především o respektování takových pravidel chování, která jsou v souladu s hodnotami, na nichž je právní řád vybudován. Právo nikdy nemůže být interpretováno mechanicky, neboť takový přístup s sebou nutně nese zcela nepřijatelné důsledky. Pokud žalovaná, byť po podání žaloby, dobrovolně uhradila nejen dlužnou jistinu, ale také žalobkyni požadované náklady, pak není namístě ukládat žalované povinnost hradit náhradu nákladů řízení opětovně, neboť tato povinnost již fakticky splněna byla. Na tomto místě odkazuje odvolací soud obdobně např. na usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 4. března 2009, sp. zn. I. ÚS 62/09, a dále též na nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 10. srpna 2004 sp. zn. II. ÚS 656/2002. K uvedenému odvolací soud dodává, že pokud shora uvedené platí pro případ, že mezi účastníky nedojde k dohodě o mimosoudním vyřešení sporu, platí to tím více, kdy se účastníci výslovně dohodnou o tom, že při zastavení řízení nebude žádnému z účastníků přiznána náhrada nákladů řízení. Takovou dohodu lze vyložit i tak, že se účastníci vzdávají práva na náhradu nákladů řízení. Je nepřijatelné, aby za uvedené situace v rozporu s legitimním požadavkem účastníků, byla proti jejich vůli soudem ukládána povinnost účastníka hradit náklady řízení druhému účastníku.
9. Odvolací soud dodává, že pokud by za shora uvedené situace bylo rozhodnuto o povinnosti žalované uhradit žalobkyni náklady řízení (které byly již dříve žalovanou dobrovolně uhrazeny), byla by tím založena situace, kdy by vznikl exekuční titul ke splnění povinnosti, která již fakticky neexistuje, neboť náklady byly již uhrazeny. Přesto by bylo žalobkyni umožněno vydáním takového rozhodnutí tuto povinnost v následném exekučním řízení vymáhat, neboť pro průběh exekučního řízení není splnění povinnosti před vydáním exekučního titulu nikterak významné (viz § 268 odst. 1 písm. g/ o. s. ř.). Rozhodnutí o přiznání náhrady nákladů řízení za situace, kdy tyto náklady byly již dříve povinným účastníkem uhrazeny, by tak vedlo k možným dalším sporům ohledně vypořádání částky, která byla již povinným účastníkem na náhradu požadovaných nákladů dříve uhrazena. Zcela formalisticky pojato by v případě dobrovolné úhrady nákladů řízení povinným účastníkem před jejich přiznáním soudním rozhodnutím vzniklo na straně oprávněné osoby bezdůvodné obohacení, neboť povinná osoba plnila náklady řízení bez právního důvodu (bez konstitutivního rozhodnutí o nákladech řízení) a měla by tak právo proti osobě oprávněné na jejich vrácení. Přicházelo by tedy v úvahu vrácení dobrovolně uhrazených nákladů oprávněnou osobou

osobě povinné a další plnění nákladů řízení osobou povinnou po vydání konstitutivního rozhodnutí, případně by přicházelo v úvahu provedení úkonu započtení, nebo jiný způsob vypořádání. Takové pojmání práva je sice formálně správné, ale pro praktický život se jeví absurdním. Lze jen dodat, že vycházejí z čistě formalistického shora uvedeného pojetí, by žalobkyně neměla právo požadovat od žalované úhradu vyčíslených nákladů dříve, než bylo vydáno konstitutivní rozhodnutí zakládající právo na tyto náklady. Takový přístup zcela popírá autonomii vůle účastníků řízení.

10. Odvolací soud veden shora uvedenými úvahami dospěl k závěru, že žalobkyně má proti žalované právo na náhradu nákladů řízení a zároveň že žalovaná již dobrovolně tyto náklady řízení uhradila. Za uvedené situace je třeba o nákladech řízení rozhodnout tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z uvedených důvodů odvolací soud podle ustanovení § 220 o. s. ř. napadené usnesení ve výroku II. změnil tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
11. Podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. bylo shodně rozhodnuto o nákladech odvolacího řízení, neboť takové rozhodnutí zjevně respektuje dohodu účastníků o mimosoudním vyřešení věci.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 12. listopadu 2024

JUDr. Jana Knotková v. r.
předsedkyně senátu